

liggendet, end Ejendommene paa de Egne, hvor Jorden er mindre god. — Disse Bemærkninger gælde det Ændringsforslag, jeg har stillet under Nr. 4.

Dernæst har jeg under Nr. 13 stillet et Ændringsforslag til § 15. Jeg gaar ud fra, at vi her ikke vedtage Fæste. Selvfølgelig maa dette Ændringsforslag først sættes under Afstemning, naar vi ere paa det rene med, om Bestemmelserne om Fæste bortfalde eller ikke, thi bortfalde de, bør der stemmes over mit Ændringsforslag, men blive de staaende, er det ikke til nogen Nytte at foretage nogen Afstemning over Ændringsforslaget. En saadan Udstykning af en større Ejendom vil vel kunne tilendebringes i Løbet af 10 Aar, og det Selskab, som begynder dermed, vil efter de 10 Aars Forløb være ikke saa lidt forandret; nogle ville være traadte fra og være supplerede af andre, nogle ville være døde og Arvingerne være traadte i deres Sted. Efter 10 Aars Forløb vil Selskabet saaledes egentlig være et andet end det, der begyndte. Efter 10 Aars Forløb vil endvidere Selskabet have afsat de Parceller, hvori Ejendommen er udstykket, for saa vidt der har været Trang til Stede og Selskabet ikke har holdt Prisen ualmindelig højt. Det kan ikke være Lovens Mening, naar der ingen Trang er til Stede, at tvinge Selskabet til at blive ved, for at den Trang, der kommer om 30 Aar eller mere, skal kunne tilfredsstilles. Det maa for Loven være tilstrækkeligt at faa den Trang, der er til Stede, tilfredsstillet i Løbet af 10 Aar. Jeg ser heller ingen Grund til, at et Selskab skulde have Lov til ved at forlange usædvanligt høje Priser for sine Parceller at udstrække Udstykningen over en længere Tid end nødvendigt. Men paa den anden Side er det mig ogsaa klart, at selv om et saadant Selskab har en Ejendom til Udstykning og virkelig forsøger den udstykket, kan det kun drive denne Ejendom med Tab, havde jeg nær sagt, i alt Fald med grumme ringe Fordel. Jeg foreslaar, at Pengene i de 10 Aar skulle være 3 pCt.'s Penge, og at der i denne Aarrække intet Afdrag skal betales af Selskabet. I Lovforslaget er der Tale om, at der skulde ydes 3 pCt.'s Statslaan til de smaa Landbrug, som ere opstaaede af de store Landejendomme, efter at vedkommende lille Landbrug først har paataget sig saa stor Prioritetsgæld, som den kan faa i en Kreditforening. I Motiverne til Lovforslaget omtales det, at disse smaa Landejendomme høre til de mest rentable.

Men naar de ere rentable, kan jeg ikke se, at der er Grund til at give Statsunderstøttelse, thi det give vi faktisk, saa snart vi udlaaene Penge til 3 pCt., skønt vi selv maa svare 3½ pCt. Jeg kan ikke indse, at det er nødvendigt, men jeg kan heller ikke indse, at disse smaa Landbrug, som ere opstaaede ved Udstykning af store Landejendomme, skulle have mere Præstation paa at faa Statsunderstøttelse end de Landbrug, der ere fremkomne af mindre Landejendomme. Og jeg kan endvidere ikke indse, at der skulde gælde andre Regler for dem end for de alt eksisterende smaa Landbrug. Jeg synes i det hele taget, at vi ere ved at forkvakle vore Laaneforhold i Landbruget. Vi have Statshusene, som faa en fuld Kapital udbetalt til 3 pCt. Vi have Husmandskreditforeningen, som har Statsgaranti, hvorfor de, der faa Laan hos denne, ere saa heldige i dette Øjeblik at faa 9 pCt. mere for Obligationerne end dem, der faa Laan andre Steder i Kreditforeninger for større Landejendomme. Nu begynde vi her at indføre en ny Laaneordning for disse Landbrug, idet vi sige: Vi udlaaene et Beløb af indtil 1/5 af Vurderingen til Ejendomsskyld til 3 pCt., efter at de have taget saa stort et Laan i en Kreditforening, som de kunne faa. Jeg tror, at det er en daarlig Maade at gaa frem paa. Jeg tror, man uden Tab for Staten kunde ordne det paa en anden Maade. Vi sige nu til dem: I kunne faa udbetalt 1/5 af Vurderingen til Ejendomsskyld for Ejendomme op til 18,000 Kr. som Laan til 3 pCt., men I skulle først gøre et Laan i Kreditforeningen. Dersom man derimod sagde til dem: Vi ville give eder en Statsgaranti, vi ville sørge for, at der kan oprettes en Afdeling for eder i Husmandskreditforeningen, vilde de efter min Mening blive langt bedre stillede. Jeg gjorde i den Anledning et lille Regnestykke. Jeg tænkte mig, at en Kreditforening, hvor Ejendommen er vurderet til Ejendomsskyld til 18,000 Kr., rimeligvis vilde laane 12,000 Kr. Dersom saa de 12,000 Kr. i Obligationer bleve solgte i Dag efter Priserne paa Husmandskreditforeningsobligationer, vilde de indbringe 11,880 Kr.; men skulde de 12,000 Kr. anbringes i en almindelig Kreditforening, f. Eks. i Jydske Landejendommens Kreditforening — og det ere de jo nødte til efter de Love, der gælde — vilde de kun indbringe 10,800 Kr. Altsaa 1,080 Kr. vilde vedkommende Mand faa mere, dersom han var fritaget for at gaa til Jydske Kreditforening, men derimod kunde gaa til Hus-